

Socialtilsynenes virksomhed 2023

Årsrapport

Oktober 2024

Viden til gavn

Publikationen er udgivet af
Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@sbst.dk
www.sbst.dk

Indhold udarbejdet af Social- og Boligstyrelsen.
Udgivet oktober 2024

Download eller se rapporten på
www.sbst.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse
af kilde.

Digital isbn: 978-87-94371-19-3

Indhold

Indledning	2
Sammenfatning	3
1. Særlige fokusområder i 2023 og fremadrettet.....	5
1.1 Social- og Boligstyrelsens fokus og tiltag i 2023	5
1.2 Fokuseret samarbejde med Socialtilsyn Syd	15
1.3 Det økonomiske tilsyn	15
2. Undersøgelser og anbefalinger	18
2.1 Ensartet indhold i tilsynsrapporter	18
2.2 Bedre vurdering af tema uddannelse og beskæftigelse.....	20
2.3 Socialtilsynenes praksis for indplacering af nye plejefamilier	22
3. Tilbud og plejefamiliers oplevelse af socialtilsynet.....	25
3.1 Generel tilfredshed	26
3.2 Kontrol af kvalitet og kvalitetsudvikling.....	26
3.3 Socialtilsynenes dialogforpligtelse	28
3.4 Socialtilsynenes faglige viden og kompetencer	29
Bilag 1: Spørgeskemaundersøgelse	32
Bilag 2: Dialogforpligtelse	33
Bilag 3: Socialtilsynenes årsrapporter	34

Indledning

Social- og Boligstyrelsens auditfunktion skal hvert år udgive en rapport om socialtilsynenes virksomhed. Årsrapporten skal særligt fokusere på, om socialtilsynenes praksis er med til at opfylde lovens formål, dvs. at socialtilsynene godkender og fører driftsorienteret tilsyn på en ensartet, systematisk og faglig kompetent måde.

Årsrapporten for 2023 giver et indblik i tilbud og plejefamiliers opfattelse af socialtilsynet. Derudover præsenteres særlige fokusområder, som Social- og Boligstyrelsens auditfunktion har haft i 2023. Nogle fokusområder er afsluttet i 2023, mens andre fortsætter ind i 2024. Sidstnævnte gælder eksempelvis fokus på det økonomiske tilsyn og et fokuseret samarbejde med Socialtilsyn Syd, som er påbegyndt i 2023 efter anmodning fra Social-, Bolig-, og Ældreministeriet. Endelig sætter rapporten sætligt fokus på socialtilsynenes praksis ift. tre udvalgte områder, hvis beskrivelse dog er afgrænset til aktiviteter og status i 2023:

- Indholdet i tilsynsrapporter
- Vurdering af temaet *Uddannelse og Beskæftigelse* i kvalitetsmodellen
- Indplacering af nye plejefamilier inden for plejefamilietyologien

Som tillæg til årsrapporten udgives en bilagsrapport, som indeholder en række nøgletal om socialtilsynenes virksomhed i 2023, og som viser udviklingen i socialtilsynenes opgave med at godkende og føre tilsyn med tilbud og plejefamilier for perioden 2020-2023.

Det bemærkes, at henvisninger til lovgivningen refererer til den gældende lovgivning i 2023.

Kommunalbestyrelsernes ansvar

Social- og Boligstyrelsens årsrapport skal drøftes af den enkelte kommunalbestyrelse, som er ansvarlig for det enkelte socialtilsyns opgavevaretagelse, på et møde senest tre måneder efter offentliggørelsen. Formålet er at sikre lokalpolitisk fokus og ansvar for kvaliteten i socialtilsynenes opgavevaretagelse med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbud. I bemærkninger til lovgivningen fremgår, at der skal ske en aktiv politisk drøftelse af, om det enkelte socialtilsyns opgavevaretagelse og sagsbehandling er tilfredsstillende og i overensstemmelse med socialtilsynslovens formål, herunder om de fem socialtilsyn varetager godkendelses- og tilsynsopgaven på en ensartet måde, eller om der i den enkelte kommune eller i flere kommuner i fællesskab bør iværksættes tiltag til forbedringer.¹

Social- og Boligstyrelsen kommer i rapporten med anbefalinger til, hvad der bør drøftes i kommunalbestyrelserne.

Datagrundlag

I årsrapporten er anvendt data fra auditfunktionens koncept for løbende undersøgelse og evaluering af tilsynspraksis. Konceptet består i en fast systematik for en løbende, årlig tilbagevendende dataindsamling med henblik på at analysere og vurdere tilsynspraksis på en række centrale parametre. I denne rapport er anvendt data fra de fem socialtilsyn, data fra Tilbudsportalen og en spørgeskemaundersøgelse blandt tilbud og plejefamilier. Spørgeskemaet er sendt primo februar 2024 til alle tilbud og plejefamilier med korrekte kontaktoplysninger på Tilbudsportalen, som er underlagt socialtilsynet. Spørgeskemaet er således sendt til 1.942 tilbud med en svarprocent på 72 pct. og 5.136 plejefamilier med en svarprocent på 50 pct.

¹ Jf. bemærkninger til L64 Forslag til lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service

Sammenfatning

De fem socialtilsyn har til opgave at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med alle tilbud og plejefamilier i Danmark. Ved udgangen af 2023 førte socialtilsynene tilsyn med 1.978 tilbud og 5.196 plejefamilier.

Faglige anbefalinger og undersøgelser

Social- og Boligstyrelsens auditfunktion har i 2023 undersøgt og udgivet en række undersøgelser og fagligt vejledningsmateriale til socialtilsynene. Dette omfatter tre fokusområder, der er beskrevet nærmere i denne rapport, og hvor Social- og Boligstyrelsen vurderer, at der bør ske en justering af praksis og ensartning på tværs af socialtilsynene.

Det første område vedrører indholdet i socialtilsynenes *tilsynsrapporter* til tilbud og plejefamilier efter gennemførte tilsyn, hvor auditfunktionen har konstateret, at socialtilsynene har en uensartet praksis, hvilket stiller tilbud, plejefamilier og kommuner forskelligt på tværs af landet.

Det andet område vedrører temaet *Uddannelse og Beskæftigelse* i kvalitetsmodellen, hvor auditfunktionen i 2023 har haft til formål at understøtte socialtilsynene i en faglig kompetent og ensartet kvalitetsvurdering af temaet, og styrke tilsynskonsulenternes dialog med tilbuddene om, hvordan de kan arbejde relevant med at understøtte borgernes uddannelse og beskæftigelse. Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at socialtilsynene ikke har bedømt temaet om uddannelse og beskæftigelse efter intentionerne med kvalitetsmodellen.

Det tredje område vedrører socialtilsynenes praksis for indplacering af *nye plejefamilier* inden for plejefamilietynologien. Socialtilsynene godkender plejefamilier efter tre plejefamilietyper; almen-, forstærket- og specialiseret plejefamilie. Auditfunktionen har i 2023 gennemført en undersøgelse, der blandt andet viser, at der overordnet set er en ensartet forståelse af plejefamilietynologien på tværs af socialtilsynene, men at anvendelsen af plejefamilietynologien er uensartet ved indplacering af nye plejefamilier.

Social- og Boligstyrelsen forventer, at der sker en justering af praksis og ensartning på tværs af socialtilsynene inden for områderne (i) indholdet i tilsynsrapporter, (ii) vurdering af temaet *Uddannelse og Beskæftigelse*, og (iii) indplacering af nye plejefamilier inden for plejefamilietynologien. Justeringerne kan have forskellig karakter og omfang i hvert af de fem socialtilsyn, afhængig af det enkelte tilsyns hidtidige praksis.

Social- og Boligstyrelsen anbefaler, at kommunalbestyrelserne drøfter socialtilsynenes praksis og justeringer på disse områder. Anbefalingerne til drøftelserne fremgår af kapitel 2.

Styrket økonomisk tilsyn

Som led i socialtilsynets vurdering af et tilbuds kvalitet indgår en vurdering af, om tilbuddet har den fornødne økonomiske kvalitet. I 2022 trådte ændringer i lov om socialtilsyn i kraft, som bl.a. betød en styrkelse af det økonomiske tilsyn. På baggrund af de skærpede bestemmelser har Social- og Boligstyrelsen fokus på at understøtte det økonomiske tilsyn, og har derfor nedsat en udviklingsgruppe med deltagelse af økonomikonsulenter fra alle fem socialtilsyn, som skal fremme en fælles forståelse og tilsynspraksis ift. det økonomiske tilsyn. Social- og Boligstyrelsen oplever et positivt og konstruktivt samarbejde både med de fem socialtilsyn, og de fem socialtilsyn imellem, i henhold til det økonomiske tilsyn.

Fokuseret samarbejde med Socialtilsyn Syd

Social-, Bolig og Ældreministeriet anmodede i 2023 auditfunktionen om at indgå i et fokuseret samarbejde med Socialtilsyn Syd. Formålet er at sikre, at Socialtilsyns Syds praksis varetages ensartet og faglig kompetent, således at praksis er i overensstemmelse med lovgivningen. Dette samarbejde er påbegyndt i 2023 og fortsætter i 2024.

Tilbud og plejefamilier er generelt tilfredse med samarbejdet med socialtilsynene

Auditfunktionens undersøgelse i 2023 viser, at langt de fleste tilbud og plejefamilier er tilfredse med samarbejdet med socialtilsynene. I alt angiver 74 pct. af tilbuddene og 85 pct. af plejefamilierne, at de enten "i høj grad" eller "i meget høj grad" generelt er tilfredse med samarbejdet, hvilket Social- og Boligstyrelsen betragter som positivt.

Tilbud og plejefamilier er desuden blevet spurgt til deres oplevelser ift. socialtilsynenes praksis med at kontrollere kvaliteten, samtidig med at de skal bidrage til udvikling af kvalitet. Størstedelen af tilbud (84 pct.) og plejefamilier (88 pct.) oplever, at socialtilsynene "i høj" eller "meget høj grad" kontrollerer kvaliteten, hvilket Social- og Boligstyrelsen finder positivt. Samtidig oplever færre tilbud og plejefamilier dog, at socialtilsynene bidrager til udvikling af kvaliteten. 52 pct. af tilbud og 52 pct. af plejefamilier oplever "i høj" eller "meget høj grad" at socialtilsynene bidrager til kvalitetsudvikling.

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at tilbud og plejefamilier samlet set har positive erfaringer med socialtilsynenes dialogiske praksis. I undersøgelsen tilkendegav langt de fleste tilbud og plejefamilier eksempelvis, at tilsynskonsulenterne sikrede et tydeligt formål og indhold for besøget, og at der var plads til, at tilbud og plejefamiliers perspektiver blev bragt i spil under besøget. Samtidig er det dog vurderingen, at socialtilsynene fortsat kan udvikle deres dialogiske praksis, særligt ift. at tilbud og plejefamilier oplever at have indflydelse på tilsynsbesøgets formål og indhold.

1. Særlige fokusområder i 2023 og fremadrettet

1.1 Social- og Boligstyrelsens fokus og tiltag i 2023

Social- og Boligstyrelsens auditfunktion har til opgave løbende at følge og understøtte socialtilsynene i udførelsen af opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn. Dette med henblik på at sikre, at socialtilsynene opfylder socialtilsynslovens formål, så godkendelses- og tilsynsopgaven varetages på en systematisk, ensartet, uvildig og kompetent måde (jf. socialtilsynslovens § 24). Auditfunktionen følger bl.a. socialtilsynenes praksis gennem løbende undersøgelser, evalueringer og stikprøver. Understøttelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven sker eksempelvis gennem faglige vejledninger. Social- og Boligstyrelsens undersøgelser og vejledninger kan findes i "Håndbog for socialtilsyn" på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside.

Social- og Boligstyrelsen har ikke beføjelser i forhold til socialtilsynene og skal ikke føre tilsyn med lovligheden af socialtilsynenes opgavevaretagelse. Denne opgave varetages af det kommunale tilsyn, der er placeret hos Ankestyrelsen. Derudover har Social- og Boligministeriet et ulovbestemt ressorttilsyn med socialtilsynene.

Oversigt over understøttende tiltag og undersøgelser fra auditfunktionen i 2023

I figurerne nedenfor er en kort præsentation over understøttende tiltag samt undersøgelser, som auditfunktionen har gennemført i 2023.

Socialtilsynenes praksis for indhentelse af budgetter fra tilbud

Auditfunktionen har gennemført en afdækning med det formål at få viden om, i hvilken udstrækning socialtilsynene indhenter og godkender tilbuds budgetter i henhold til gældende frister i socialtilsynslovingen samt få viden om socialtilsynenes aktuelle arbejdsgange og redskaber i forbindelse med indhentning og godkendelse af budgetter fra tilbud for at kunne skabe større ensartethed i disse. På denne baggrund har auditfunktionen udgivet en faglig udtalelse om koordinering og ensartning af information ved indhentning og godkendelse af budgetter. [Klik her for at læse den faglige udtalelse om koordinering og ensartning af information.](#)

Fagkonferencer for socialtilsynene

Auditfunktionen har i 2023 afholdt to fagkonferencer for socialtilsynene, der har haft til hensigt at understøtte en vidensbasering af socialtilsynenes tilsynspraksis og kvalitetsvurderinger. Temaerne for fagkonferencerne har været "Anbragte børn og unge med komplekse behov" og "Vejen mod uddannelse og beskæftigelse for borgere i voksentilbud".

Socialtilsynenes brug af tilsynsrapporter

Auditfunktionen har i 2023 gennemført en undersøgelse for at få viden om eventuelle forskelle i tilsynsrapporters form og indhold. Undersøgelsen giver også give indblik i brugeres oplevelse af tilsynsrapporternes anvendelighed. Auditfunktionen har på baggrund af undersøgelsen udgivet en faglig udtalelse om indholdet i tilsynsrapporter. [Se hovedresultater af undersøgelsen og den faglige udtalelse her.](#) Se desuden afsnit 2.1, hvor resultater og anbefalinger omtales nærmere.

Socialtilsynenes brug af kvalitetsscorer i kvalitetsmodellen

Auditfunktionen har i 2023 lavet en undersøgelse om socialtilsynenes brug af kvalitetsscorer. Formålet med undersøgelsen var at få viden om socialtilsynenes forståelse og brug af kvalitetsscorer i forbindelse med kvalitetsvurderingen. Herunder om socialtilsynene bruger kvalitetsmodellen efter lovens intentioner, og om der er den tilsigtede ensartethed i socialtilsynenes praksis. [Rapporten om socialtilsynenes brug af kvalitetsscorer kan læses her.](#)

Socialtilsynenes anvendelse af familieplejetyologien

Socialtilsynene har siden juli 2019 godkendt plejefamilier efter tre nye plejefamilietyper: Almen-, forstærket- og specialiseret plejefamilie.

Auditfunktionen har gennemført en undersøgelse af, hvad der karakteriserer socialtilsynets praksis for indplacering af plejefamilier ved godkendelse af nye plejefamilier, herunder om denne praksis er systematisk og ensartet på tværs af socialtilsynene. [Resultaterne af undersøgelsen kan læses her.](#)

Se desuden afsnit 2.3, hvor denne undersøgelse omtales nærmere.

Understøttelse af socialtilsynenes implementering af faglig vejledning om det risikobaserede tilsyn

I 2022 udgav auditfunktionen en faglig vejledning om det risikobaserede tilsyn. I forlængelse af vejledningen om det risikobaserede tilsyn har auditfunktionen i samarbejde med de fem socialtilsyn udviklet redskaber til risikokategorisering af tilbud og plejefamilier i grøn, gul og rød. Risikokategoriseringen udgør en fælles ramme for systematik, sprog, og tilgang til risikovurdering og tilsynsintensitet internt og på tværs af de fem socialtilsyn. Redskaberne understøtter ledelsen og tilsynskonsulenternes vurdering af, hvilken farvekategori, der afspejler den aktuelle risikovurdering.

[Risikokategoriseringsredskaberne kan ses her.](#)

Tilsynsfaglige fokuspunkter til vurdering af anbragte børns læringsmiljø

Fra 1. februar 2023 skal socialtilsynet vurdere læringsmiljøet i plejefamilier og på børne- og ungetilbud. Vurderingen foretages med afsæt i en ny indikator i kvalitetsmodellen under temaet *Uddannelse og Beskæftigelse*. Auditfunktionen udgav i 2023 en række tilsynsfaglige fokuspunkter, som socialtilsynet bør have fokus på i bedømmelsen af, i hvilket omfang tilbuddets eller plejefamiliens indsats understøtter børnenes/de unges læring, ligesom Auditfunktionen i 2023 har understøttet socialtilsynenes implementering af indikatoren.

[De tilsynsfaglige fokuspunkter til bedømmelse af styrket læringsmiljø kan ses her.](#)

Tilsynsfaglige fokuspunkter til vurdering af tilbuds brug af ikke-fastansatte medarbejdere

Socialtilsynet skal vurdere tilbuds brug af ikke-fastansatte medarbejdere med borgerrelaterede opgaver. Auditfunktionen har i 2023 udgivet en række tilsynsfaglige fokuspunkter, som socialtilsynet bør have fokus på ved vurderingen af brug af ikke-fastansatte medarbejdere.

[De tilsynsfaglige fokuspunkter til bedømmelse af tilbuds brug af ikke-fastansatte medarbejdere kan ses her.](#)

Understøttelse af socialtilsynenes implementering af faglig vejledning om dialogforpligtelsen

En evaluering af socialtilsynenes implementering af faglig vejledning om dialogforpligtelsen (gennemført i 2022) viste, at arbejdet med vejledningen har haft en positiv betydning for medarbejdernes dialogiske praksis. På baggrund af evalueringens resultater har socialtilsynene i regi af auditfunktionens implementeringsgruppe arbejdet med lokale tiltag på de områder, hvor evaluering viste potentiale for lokal forbedring. De områder omhandler blandt andet ledelsens understøttelse og opbakning, kompetenceudvikling og den lokale organisering af implementeringen.

Vidensnetværk for socialtilsynene

Auditfunktionen har i samarbejde med socialtilsynene etableret fem målgruppespecifikke vidensnetværk på tværs af de fem socialtilsyn. Vidensnetværkene omhandler autisme, udviklingshæmning, socialpsykiatri, rusmidler og forsorgshjem samt plejefamilier.

Vidensnetværkene skal understøtte, at socialtilsynene står på samme faglige viden, og kvalificere tilsynskonsulenternes arbejde med kvalitetsvurderinger af tilbud og plejefamilier. Auditfunktionen har via specialister leveret faglig viden om målgrupper, indsatser og metoder ind i vidensnetværkene.

Socialtilsynenes deltagelse i auditfunktionens aktiviteter

Auditfunktionen har i 2023 afholdt en række forskellige aktiviteter med deltagelse fra socialtilsynene. Dette omfatter eksempelvis to fagkonferencer, udviklingsgruppemøder og møder i den nationale implementeringsgruppe. Det er vurderingen, at de fem socialtilsyn er mødt op og deltaget i de aktiviteter med hhv. ledelses- og medarbejderrepræsentanter, som Auditfunktionen har inviteret til.

1.2 Fokuseret samarbejde med Socialtilsyn Syd

Udover ovenstående understøttende tiltag og undersøgelser har auditfunktionen i 2023 påbegyndt et fokuseret samarbejde med Socialtilsyn Syd.

Social-, Bolig og Ældreministeriet anmodede med udgangspunkt i sit ressorttilsyn i maj 2023 auditfunktionen om at indgå i et fokuseret samarbejde med Socialtilsyn Syd. Dette med henblik på at sikre, at Socialtilsyn Syds praksis varetages på en ensartet og fagligt kompetent måde, så den er i overensstemmelse med lovgivningen.

Auditfunktionen har påbegyndt det fokuserede samarbejde med Socialtilsyn Syd medio 2023, hvor auditfunktionen blandt har haft dialog med Socialtilsyn Syd om tilrettelæggelse og indhold af det fokuserede samarbejde. Der har i samarbejdet blandt andet været fokus på igangsættelse af en undersøgelse af, hvordan samarbejdet mellem de fem socialtilsyn generelt fungerer samt Socialtilsyn Syds praksis omkring hhv. tilsynsrapporter og brug af plejefamilietyperologien, hvor auditfunktionen har konstateret, at Socialtilsyn Syd har en markant anden praksis end de fire andre socialtilsyn. Processen fortsætter ind i 2024.

1.3 Det økonomiske tilsyn

I 2023 har auditfunktionen også haft fokus på at understøtte det økonomiske tilsyn. I socialtilsynets vurdering af et tilbuds kvalitet indgår en vurdering af, om tilbuddet har den fornødne økonomiske kvalitet. I det økonomiske tilsyn skal socialtilsynet tage stilling til følgende overordnede forhold, jf. § 11 a, stk. 1 i lov om socialtilsyn:

- Om tilbuddet er økonomisk bæredygtigt
- Om tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og i forhold til tilbuddets målgruppe
- Om der er gennemsigtighed i tilbuddets økonomi

Styrket økonomisk tilsyn

Det overordnede formål med det økonomiske tilsyn med tilbuddenes økonomi er at sikre, at offentlige midler anvendes forsvarligt. I 2022 trådte ændringer i lov om socialtilsyn i kraft, som har til formål at styrke socialtilsynet, herunder en styrkelse af det økonomiske tilsyn. Dette omfattede bl.a. tiltag, der har til formål at styrke socialtilsynets tilsyn med private og offentlige tilbuds økonomi og understøtte, at offentlige midler først og fremmest kommer anbragte børn og unge samt udsatte voksne og mennesker med handicap til gode.

Lovændringerne betød bl.a. at såfremt socialtilsynet vurderer, at et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt i forhold til kvaliteten sammenlignet med andre tilbud af samme type og til samme målgruppe, skal socialtilsynet bemærke dette i tilsynsrapporten og på tilbudsportalen. Derudover blev der indført regler, som har til hensigt at give socialtilsynet større indsigt i tilbuds økonomi², og give socialtilsynene bedre adgang til at indhente oplysninger herom, ligesom socialtilsynet også fik flere reaktionsmuligheder, bl.a. ift. godkendelse af tilbuddenes budgetter, tilbuddenes omkostninger til ledelse og større istandsættelser af tilbuddene.³

² Dette omfatter bl.a. en række nye nøgle tal i årsrapporten, som private og offentlige tilbud skal indberette på Tilbudsportalen.

³ Jf. bemærkninger til L64 Forslag til lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service

Auditfunktionens fokus på det økonomiske tilsyn

På baggrund af de skærpede bestemmelser i ændring af lov om socialtilsyn pr. 1. februar 2022 vedrørende det økonomiske tilsyn, har Social- og Boligstyrelsen fokus på at understøtte det økonomiske tilsyn i samarbejde med de fem socialtilsyn.

Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at socialtilsynene ikke har en fælles forståelse af centrale begreber om det økonomiske tilsyn i den nye lovgivning, og at der mangler et fælles videngrundlag i forhold til vurdering af specifikke økonomiske forhold (f.eks. løn til ledelse, større reparationer og vedligehold, uforholdsmæssigt dyre tilbud). Det er Socialtilsyn Hovedstadens opfattelse, at dette primært skyldes, at begreberne kun er beskrevet overordnet i lovgivningen, og at socialtilsynene endnu ikke er fået stillet nationale statistikker⁴ eller anden vejledning af begreberne til rådighed. Derudover er der behov for at styrke en ensartet tilgang til samarbejde mellem økonomikonsulenter og tilsynskonsulenter. Auditfunktionen har derfor nedsat en udviklingsgruppe med deltagelse af alle fem socialtilsyn, som skal fremme en fælles forståelse og tilsynspraksis ift. det økonomiske tilsyn. I 2023 har udviklingsgruppen bl.a. blevet arbejdet med:

- Kvalitetssikring af nyt budgetschema for 2024.
- Arbejdsgange, som kan understøtte indhentelse og rettidig godkendelse af budgetter.
- Påbegyndt udvikling af et sammenligningsværktøj, der kan understøtte socialtilsynenes vurdering af det enkelte tilbuds omkostningsniveau sammenlignet med andre tilbud.

Positiv udvikling

Social- og Boligstyrelsen oplever et godt samarbejde om det økonomiske tilsyn, både på tværs af de fem socialtilsyn, og mellem socialtilsynene og auditfunktionen (i regi af udviklingsgruppen). Det er også Social- og Boligstyrelsens opfattelse, at lovændringerne understøtter socialtilsynenes økonomiske tilsyn positivt.

Socialtilsyn Hovedstaden skriver eksempelvis i deres årsrapport, at de er af den opfattelse, at lovændringerne understøtter et effektivt økonomisk tilsyn med private og offentlige tilbud. Dette gælder f.eks. nye økonomiske nøgletal, der bidrager til øget gennemsigtighed. Det er dog samtidig socialtilsynets erfaring, at de nye nøgletal endnu ikke er fuldt implementeret i praksis blandt tilbuddenes revisorer. Det gælder også ift. markeringen af uforholdsmæssigt dyre tilbud, hvor Socialtilsyn Hovedstaden skriver, at det har givet socialtilsynene et redskab til at tydeliggøre væsentlige uoverensstemmelser mellem tilbuddets pris og den socialfaglige kvalitet.⁵

Samtidig har socialtilsynene imidlertid udtrykt ønske om en nærmere præcisering af de centrale begreber i det økonomiske tilsyn, da manglen på en fælles præcisering i lovgivningen eller vejledningsmateriale bl.a. kan lægge en begrænsning på socialtilsynenes mulighed for at gribe ind over for tilbuddenes dispositioner.

⁴ I *Aftale om styrkelse af socialtilsynet og styrkelse af det økonomiske tilsyn med sociale tilbud* fra april 2021 fremgår det, at nationale statistikker skal vise "variationen i tilbuddenes omkostninger på tværs" og at "tilbuddene vil kunne bruge de nationale statistikker til at sammenligne sig selv med tilbuds omkostningsniveau sammenlignet med andre tilbud. Socialtilsynene vil således kunne anvende disse statistikker i deres vurdering af, om et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt."

⁵ Årsrapport 2023 fra Socialtilsyn Hovedstaden.

2. Undersøgelser og anbefalinger

I dette kapitel sættes nærmere fokus på tre af de emner, som Social- og Boligstyrelsen har undersøgt i 2023, og hvor det er vurderingen, at der bør ske en justering af praksis og en ensartning på tværs af socialtilsynene.

2.1 Ensartet indhold i tilsynsrapporter

Et af auditfunktionens fokusområder i 2023 var indholdet i socialtilsynenes tilsynsrapporter.

Socialtilsynene skal udarbejde en tilsynsrapport efter hvert gennemført tilsyn. Tilsynsrapporterne skal indeholde socialtilsynets vurdering af kvaliteten i det enkelte tilbud eller plejefamilie (jf. lov om socialtilsyn, § 7, stk. 5). Kvalitetsvurderingen på temaniveau og konklusionen på tilsynet skal offentliggøres på Tilbudsportalen⁶.

Kortlægning viser uensartet praksis for tilsynsrapporter

Auditfunktionen har i 2023 gennemført en kortlægning og har kunnet konstatere, at socialtilsynene har en uensartet praksis, hvilket stiller tilbud, plejefamilier og kommuner forskelligt på tværs af landet. Kortlægningen viser blandt andet, at der er stor forskel på, hvor udfoldet socialtilsynenes kvalitetsvurderinger er, og at der er stor forskel på, hvorvidt og hvordan socialtilsynene bruger såkaldte udviklingspunkter. Kortlægningen viser desuden, at ét socialtilsyn, Socialtilsyn Syd, har en markant anderledes praksis end de andre fire socialtilsyn, både hvad angår indholdet i og formatet for fremsendelse af tilsynsrapporterne.

Anbefaling til minimumsindhold i socialtilsynets tilsynsrapporter

Social- og Boligstyrelsens auditfunktion har på baggrund af kortlægningen udarbejdet faglige anbefalinger om, at socialtilsynenes tilsynsrapporter ensortes på følgende områder:

- Tilsynsrapporter fra alle socialtilsyn bør have samme minimumsindhold.
- Udviklingspunkter bør anvendes, men ikke offentliggøres.
- Opmærksomhedspunkter bør ikke anvendes, men integreres i kvalitetsvurderingerne.
- Tilsynsrapporter bør sendes til plejefamilier og tilbud.

Formålet med de faglige anbefalinger er at sikre, at alle tilbud og plejefamilier efter hvert gennemført tilsyn modtager en tilsynsrapport med samme minimumsindhold, uagtet hvilket socialtilsyn de er underlagt. Formålet er desuden at tilbud og plejefamilier bedre kan anvende socialtilsynets kvalitetsvurdering konkret i deres arbejde med at fastholde eller udvikle kvaliteten. Endvidere er formålet, at oplysninger om tilsynet på Tilbudsportalen er fyldestgørende og ensartede for kommuner på tværs af landet⁷.

Hvis socialtilsynet vurderer, at et tilbud er uforholdsmæssigt dyrt skal socialtilsynet bemærke dette i tilsynsrapporten og på Tilbudsportalen, så det er tydeligt for de anbringende og

⁶ For plejefamilier er oplysninger på Tilbudsportalen kun tilgængelige for sagsbehandlere med log ind.

⁷ Kortlægningen og anbefalingerne findes i "Håndbog for socialtilsyn". Se her: [Indhold i tilsynsrapporter | Social- og Boligstyrelsen \(sbst.dk\)](#)

visiterende kommuner i deres valg af tilbud til den enkelte borger, at pris og kvalitet ikke står mål med hinanden i det konkrete tilbud.

Forventninger til justeringer af Socialtilsynets praksis for tilsynsrapporter

Auditfunktionen forventer, at socialtilsynene vil justere deres praksis for tilsynsrapporter, således at alle tilbud og plejefamilier får en tilsynsrapport efter hvert gennemført tilsyn, som har samme minimumsindhold uanset hvilket socialtilsyn, de er underlagt. Justeringerne vil have forskellig karakter i hvert af de fem socialtilsyn, afhængig af deres hidtidige praksis. For eksempel forventes det, at de skriftlige kvalitetsvurderinger i Socialtilsyn Syd bliver mere udfoldede, mens de andre fire socialtilsyn forventes at justere deres praksis, så eventuelle mangler i kvaliteten fremgår tydeligt både i den skriftlige del af kvalitetsvurderingen og i indikatorscorerne, fremfor at socialtilsynene opstiller opmærksomhedspunkter. For alle fem socialtilsyn forventes det, at kvalitetsvurderingerne, som offentliggøres på Tilbudsportalen giver et tydeligt billede af kvalitetsvurderingen, så andre, f.eks driftsherrer, let kan danne sig overblik over konklusionen på tilsynet.

Anbefaling til kommunalbestyrelsernes drøftelser

Social- og Boligstyrelsen anbefaler, at kommunalbestyrelserne i de **fem socialtilsyn** drøfter:

- Hvorledes socialtilsynet vil sikre, at alle tilbud og plejefamilier får en tilsynsrapport efter hvert gennemført tilsyn, som har samme minimumsindhold som de øvrige socialtilsyn, og som giver et tydeligt billede af kvalitetsvurderingen.

Social- og Boligstyrelsen anbefaler, at kommunalbestyrelsen i **Socialtilsyn Syd** derudover drøfter:

- Socialtilsynets praksis og justering af tilsynsrapporter ift. at sikre, at de skriftlige kvalitetsvurderinger bliver mere udfoldede.

Social- og Boligstyrelsen anbefaler, at kommunalbestyrelserne i **Socialtilsyn Nord, Midt, Øst og Hovedstaden** derudover drøfter:

- Socialtilsynets praksis og eventuel justering ift. tilsynsrapporter så eventuelle mangler i kvaliteten fremgår tydeligt både i den skriftlige kvalitetsvurdering og i indikatorscorerne, fremfor at opstille opmærksomhedspunkter.

2.2 Bedre vurdering af tema uddannelse og beskæftigelse

Et andet fokusområde i 2023 var socialtilsynenes vurdering af temaet uddannelse og beskæftigelse, som indgår kvalitetsmodellen. Det er obligatorisk for Socialtilsynet at anvende kvalitetsmodellen i deres kvalitetsvurdering, jf. § 6 i Lov om Socialtilsyn og § 10 i bekendtgørelse om socialtilsyn. Det er – med nogle få undtagelser på skoleområdet - obligatorisk for Socialtilsynet at anvende indikatorerne i kvalitetsmodellens tema om uddannelse og beskæftigelse, og tilsynet kan ikke efter en lokal vurdering undtage udvalgte sociale tilbud for en kvalitetsvurdering efter dette tema.

Et centralt mål med den sociale indsats er, at borgerne i videst muligt omfang inkluderes i samfundslivet. Her er uddannelse og beskæftigelse et vigtigt element.

Alle parter omkring borgerne – også de sociale tilbud - har et medansvar for, at så mange som muligt kommer i uddannelse og beskæftigelse. Ikke nødvendigvis på ordinære vilkår, men det kan være uddannelses- og beskæftigelsestilbud, hvor der tages særlige hensyn, f.eks. beskyttet beskæftigelse, særligt tilrettelagt beskæftigelsesforløb eller særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). Ansvarer gælder alle tilbud under Socialtilsynet, uanset målgruppe og tilbudstype. Socialtilsynet har en vigtig rolle i at vurdere og være i dialog med tilbuddene om deres understøttende indsats,

Faglig vejledning til socialtilsynene

Social- og Boligstyrelsen har i 2023 sat fokus på socialtilsynenes vurdering og dialog med uddannelse og beskæftigelse, og har udgivet en faglig vejledning til socialtilsynene, og efterfølgende afholdt dialogmøder med hvert af de fem socialtilsyn. Formålet har været at understøtte socialtilsynene i en faglig kompetent og ensartet kvalitetsvurdering af det obligatoriske tema i kvalitetsmodellen, og styrke tilsynskonsulenternes dialog med tilbuddene om, hvordan de kan arbejde relevant med at understøtte borgernes uddannelse og beskæftigelse.

Høje bedømmelser trods lave beskæftigelsesgrader

Social- og Boligstyrelsens fokus på uddannelse og beskæftigelse bunder bl.a. i en erfaring om, at nogle tilbud og tilsynskonsulenter ikke anser temaet som relevant i vurderingen af deres kvalitet. Det gælder f.eks. nogle krisecentre, hjemløseboformer og psykiatriske botilbud, som ikke ser det som en del af deres opgave at understøtte uddannelse og beskæftigelse. Derfor er de undrende overfor og utilfredse med, at de bliver vurderet på temaet som iht. lovgivningen er obligatorisk. Herunder ikke mindst, at de skal vurderes på, om de opstiller mål for den understøttende indsats og på, om borgerne er i uddannelse eller beskæftigelse.

Blandt tilsynskonsulenter har vurderingen af temaet ligeledes givet udfordringer. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at socialtilsynene giver tilbuddene høje kvalitetsscorer på indikatoren om borgernes uddannelse eller beskæftigelse⁸, på trods af at en stor del af borgerne i tilbuddene ikke er i beskæftigelse. Tabel 1 viser den lave beskæftigelsesgrad for udvalgte målgrupper, mens tabel 2 viser de gennemsnitlige kvalitetsscorer for temaet Uddannelse og Beskæftigelse og for indikatoren:

⁸ Indikator 1.b: Borgerne er i dagtilbud, grundskoletilbud, uddannelse, beskæftigelse, eller samværs- og aktivitetstilbud. Medfølgende børn på voksentilbud er i dag- eller grundskoletilbud.

Tabel 1: Beskæftigelsesgrad for udvalgte målgrupper

Målgruppe	Beskæftigelsesgrad
Voksne brugere af herberg	12,00 %
Kvinder på krisecenter	28,26 %
Voksne i stofmisbrugsbehandling	23,90 %
Voksne i socialpsykiatrien	9,23 %
Voksne med psykiatriske diagnoser	35,89 %

Kilde: Data fra 2022 fra www.social.dk

Tabel 2: Gennemsnitlig kvalitetsscorer for tema Uddannelse og Beskæftigelse samt indikator 1.b, 2023

Socialtilsyn	Gennemsnitlig temascor	Gennemsnitlig kvalitetsscore, indikator 1. b
Socialtilsyn Nord	3,6	3,5
Socialtilsyn Midt	3,7	3,9
Socialtilsyn Syd	4,2	4,1
Socialtilsyn Øst	4,1	4,0
Socialtilsyn Hovedstaden	3,8	3,9

Anm.: Opgørelsen er baseret på kvalitetsscorer fra både tilbud for voksne og børne- og ungehjem.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn. Oplysninger om kvalitetsscorer er trukket af Socialtilsyn Øst d. 2. januar 2024, mens de øvrige fire socialtilsyn har trukket data d. 4. januar 2024.

De lave beskæftigelsesgrader og socialtilsynenes relativt høje kvalitetsvurderinger, samt øvrig viden fra Social- og Boligstyrelsens dialog og aktiviteter med socialtilsynene, indikerer efter Social- og Boligstyrelsens samlede vurdering, at socialtilsynene ikke har bedømt det obligatoriske tema om uddannelse og beskæftigelse efter intentionerne med kvalitetsmodellen.

Forventninger til justeringer af Socialtilsynets praksis

Social- og Boligstyrelsen forventer, at socialtilsynene vil justere deres praksis, så den følger anbefalingerne i den faglige vejledning om kvalitetsvurdering af tema uddannelse og beskæftigelse.

Dette indbefatter blandt andet, at socialtilsynene bedømmer de sociale tilbud efter, hvor mange borgere der reelt er i uddannelse eller beskæftigelse. Hvis en mindre andel eller ingen af borgerne er i beskæftigelse, bør indikatorerne bedømmes lavt. Det er derfor Social- og Boligstyrelsens forventning, at socialtilsynene fremadrettet generelt vil give tilbuddene lavere bedømmelser.

Det er endvidere forventningen, at Socialtilsynets bedømmelser af tema uddannelse og beskæftigelse vil blive mere ensartede på tværs af de fem socialtilsyn.

Samtidig er det Social- og Boligstyrelsens forventning, at socialtilsynene indgår i dialog med tilbuddene om, hvorfor temaet er vigtigt for alle tilbud og hvordan tilbuddene kan arbejde relevant med at understøtte borgernes uddannelse og beskæftigelse. Tilbuddene forventes ikke at sikre borgerne uddannelse eller beskæftigelse, men alle tilbud bør understøtte borgerne i at opretholde eller etablere tilknytning til uddannelse eller beskæftigelse. Tilbuddene bør arbejde

ud fra en tro på, at det kan lykkes alle borgere, med den rigtige hjælp og støtte, at komme i uddannelse eller beskæftigelse.

Anbefalinger til kommunalbestyrelsernes drøftelser

Social- og Boligstyrelsen anbefaler, at kommunalbestyrelserne i de **fem socialtilsyn** drøfter:

- Socialtilsynenes praksis, og eventuelle justering heraf, ift. at bedømme tilbud efter, hvor mange borgere der reelt er i uddannelse eller beskæftigelse (jf. den obligatoriske vurdering).
- Socialtilsynenes tiltag i forhold til at blive mere ensartede på tværs af landet ift. bedømmelse af temaet uddannelse og beskæftigelse i kvalitetsmodellen.

2.3 Socialtilsynenes praksis for indplacering af nye plejefamilier

Et tredje fokusområde, som auditfunktionen har haft i 2023, var socialtilsynenes praksis for indplacering af plejefamilier ved godkendelse af nye plejefamilier. Socialtilsynene har siden juli 2019 godkendt plejefamilier efter tre nye plejefamilietyper; almen-, forstærket- og specialiseret plejefamilie.

Socialtilsynene har med deres indplacering af plejefamilier en vigtig opgave ift. at sikre, at plejefamilierne har den fornødne kvalitet og de rette kompetencer, således at de anbringende kommuner kan sikre det bedst mulige match mellem barnet og plejefamilien. En forudsætning for dette er, at de anbringende kommuner kan have sikkerhed for, at en plejefamilie godkendt som f.eks. forstærket plejefamilie har de tilsvarende kendetegn og kvalifikationer, uanset hvilket socialtilsyn, der har godkendt plejefamilien. En systematisk og ensartet praksis på tværs af socialtilsynene er desuden vigtig for at ligestille ansøgerne i deres godkendelse, så de bliver mødt med ensartede krav og deres retssikkerhed dermed sikres. Det er derfor vigtig, at der på tværs af socialtilsynene er en ensartet forståelse og anvendelse af plejefamilietyperologien ved indplacering af nye plejefamilier.

Plejefamilier er ikke ligestillet på tværs af socialtilsyn

Social- og Boligstyrelsens auditfunktion har i 2023 gennemført en undersøgelse af, hvad der karakteriserer socialtilsynets praksis for indplacering af plejefamilier ved godkendelse af nye plejefamilier, herunder om denne praksis er systematisk og ensartet på tværs af socialtilsynene. Undersøgelsen viser, at socialtilsynenes praksis for indplacering er karakteriseret ved at være ensartet og systematisk på en række punkter, men at der samtidig er en indikation på, at socialtilsynene adskiller sig væsentligt fra hinanden. Undersøgelsen viser, at:

- Alle fem socialtilsyn anvender retningsgivende anvisninger for indplacering af ansøgere, hvilket kan understøtte socialtilsynenes interne systematik i arbejdet med at indplacere ansøgere.

- Der overordnet set er en ensartet forståelse af plejefamilietyologien på tværs af socialtilsynene, men anvendelsen af plejefamilietyologien er uensartet ved indplacering af nygodkendte plejefamilier.
- Den uensartede praksis særligt gælder differentiering af godkendelsen i forhold til støttebehov.

Forskellig indplaceringspraksis

Fire ud af fem socialtilsyn har en ensartet indplaceringspraksis i relation til de støttebehov, som en plejefamilietype indeholder. Ved indplacering i en plejefamilietype godkender Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Midt, Socialtilsyn Øst og Socialtilsyn Hovedstaden ansøger til at varetage det kontinuum af støttebehov, som plejefamilietyper indeholder. Det betyder, at der opereres med tre niveauer af støttebehov: en almen plejefamilie godkendes til at varetage almen til moderate støttebehov; en forstærket plejefamilie godkendes til at varetage moderate til svære støttebehov og en specialiseret plejefamilie godkendes til at varetage svære støttebehov. Socialtilsyn Syd har en praksis for indplacering, hvor de inden for hver plejefamilietype differentierer godkendelsen i forhold til hvilke støttebehov, ansøger kan godkendes til at varetage. Det betyder, at Socialtilsyn Syd i praksis opererer med fem niveauer af støttebehov, da de inden for kategorien almen plejefamilie differentierer godkendelsen, således at plejefamilien godkendes til enten at kunne varetage børn med lette støttebehov eller børn med moderate støttebehov, mens de inden for kategorien forstærket plejefamilie godkender til enten moderate støttebehov eller svære støttebehov. Den specialiserede plejefamiliekategori indeholder udelukkende niveauet svære støttebehov.

Fire af socialtilsynene tager afsæt i en fælles godkendelsesramme og en ERFA-gruppe med henblik på at opnå ensartethed på tværs af socialtilsynene. Potentialet er dog i begge tilfælde ikke tilstrækkeligt udnyttet, idet ikke alle socialtilsyn anvender godkendelsesrammen og dermed arbejder ud fra samme retningsgivende tilgang, ligesom ERFA-gruppen oplyser at kunne identificere u hensigtsmæssige forskelle på tværs af socialtilsynene.

Forventninger til justeringer af Socialtilsynets praksis

Social- og Boligstyrelsen har fokus på, at socialtilsynene varetager godkendelse af nye plejefamilier på en systematisk og ensartet måde, således at plejefamilier på tværs af socialtilsynene bliver stillet ens. Social- og Boligstyrelsen forventer derfor, at socialtilsynene justerer deres praksis så alle socialtilsynene opererer med tre niveauer, og at socialtilsynene ensretter deres godkendelse hertil.

Anbefalinger til kommunalbestyrelsernes drøftelser

Social- og Boligstyrelsen anbefaler, at kommunalbestyrelserne i de **fem socialtilsyn** drøfter:

- Socialtilsynets praksis ift. at sikre, at indplacering af nye plejefamilier inden for plejefamilietykologien ensartes på tværs af de fem socialtilsyn, herunder særligt en fælles godkendelsesramme.

Social- og Boligstyrelsen anbefaler, at kommunalbestyrelsen i **Socialtilsyn Syd** derudover drøfter:

- Socialtilsynets praksis og justering mod at operere med tre frem for fem niveauer for godkendelse af plejefamilier ift. hvilke støttebehov, ansøger kan godkendes til at varetage, således at praksis bliver ensartet med de øvrige fire socialtilsyn.

3. Tilbud og plejefamiliers oplevelse af socialtilsynet

Social- og Boligstyrelsen har gennemført en spørgeskemaundersøgelse om tilbud og plejefamiliers oplevelse af socialtilsynet. Dette afsnit viser udvalgte resultater fra undersøgelsen.

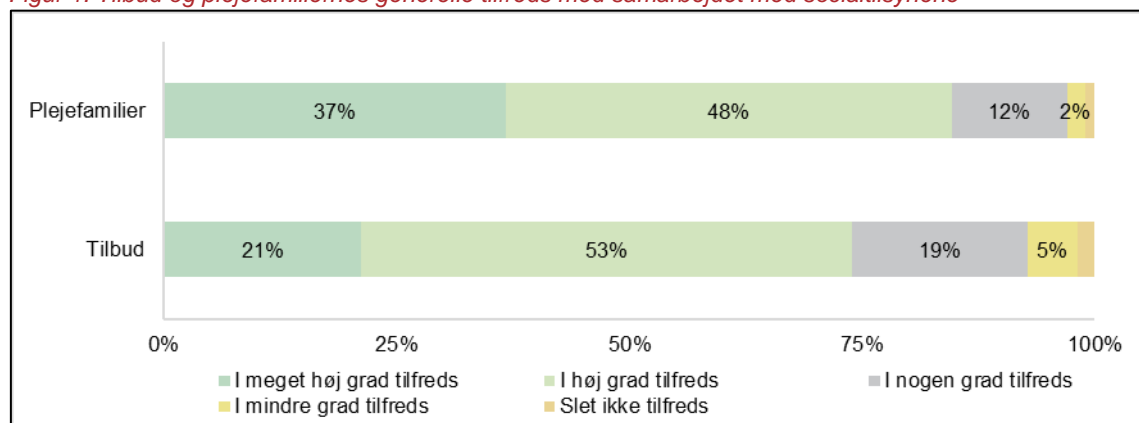
Spørgeskemaundersøgelsen viser følgende:

- Tilbud og plejefamilier er generelt tilfredse med samarbejdet med socialtilsynene.
- Størstedelen af tilbud og plejefamilier oplever, at socialtilsynene kontrollerer kvaliteten. Samtidig er der potentiale til, at socialtilsynene i højere grad kan bidrage til udvikling af kvaliteten.
- Tilbud og plejefamilier har hovedsageligt positive erfaringer med dialogen med socialtilsynene. Socialtilsynene kan fortsat udvikle deres dialogiske praksis ift. at tilbud og plejefamilier oplever at de får indflydelse på tilsynsbesøgets formål og indhold.
- Tilsynskonsulenterne opleves overvejende som at have den fornødne viden om målgrupper samt faglige tilgange og metoder.

3.1 Generel tilfredshed

Tilbud og plejefamilier tilkendegiver generelt, at de i høj grad er tilfredse med samarbejdet med socialtilsynene. I alt svarer 85 pct. af plejefamilierne og 74 pct. af tilbuddene, at de enten "i høj grad" eller "i meget høj grad" er tilfredse med samarbejdet med socialtilsynene. Omvendt angiver kun 7 pct. af tilbuddene og 3 pct. af plejefamilierne at de "slet ikke" eller "i mindre grad" er tilfredse med samarbejdet. Social- og Boligstyrelsen finder det positivt, at langt de fleste tilbud og plejefamilier er tilfredse med samarbejdet med socialtilsynene.

Figur 1: Tilbud og plejefamiliernes generelle tilfreds med samarbejdet med socialtilsynene

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt tilbud og plejefamilier.

3.2 Kontrol af kvalitet og kvalitetsudvikling

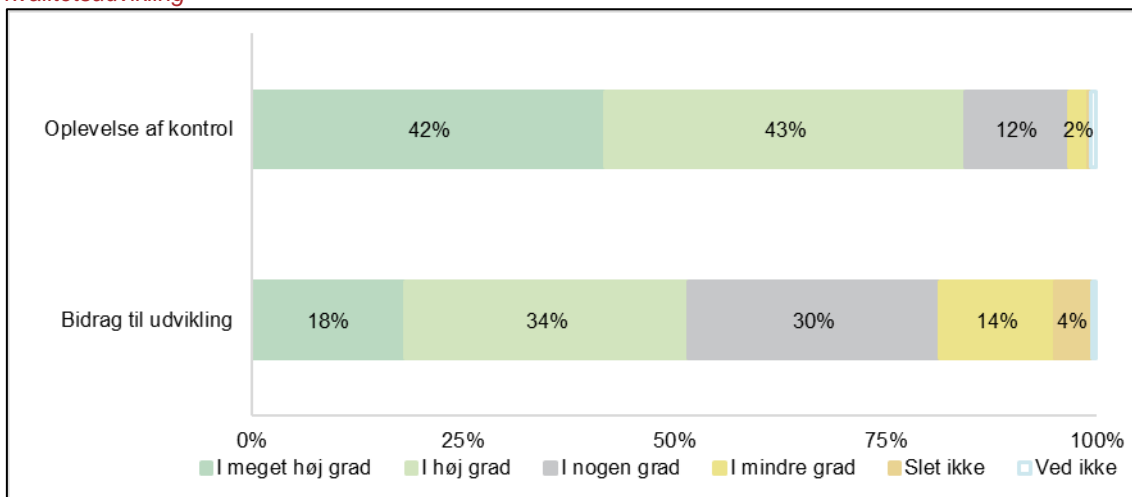
Når socialtilsynene godkender og fører driftsorienteret tilsyn med tilbud og plejefamilier, fører de kontrol med om der er den fornødne kvalitet. Samtidig skal socialtilsynene gennem dialog bidrage til udvikling af kvaliteten.

Socialtilsynet kontrollerer kvaliteten

Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen viser, at tilbuddene oplever et højt niveau ift. kontrol af kvaliteten. 84 pct. af tilbuddene oplever, at socialtilsynene "i høj" eller "i meget høj grad" kontrollerer kvaliteten af deres tilbud.

Ift. bidrag til kvalitetsudvikling svarer knap hver femte tilbud (18 pct.), at socialtilsynet "slet ikke" eller kun "i mindre grad" bidrager til kvalitetsudvikling. Omvendt mener ca. halvdelen (52 pct.) af tilbuddene dog, at socialtilsynet "i høj" eller "meget høj grad" bidrager til udvikling af kvaliteten.

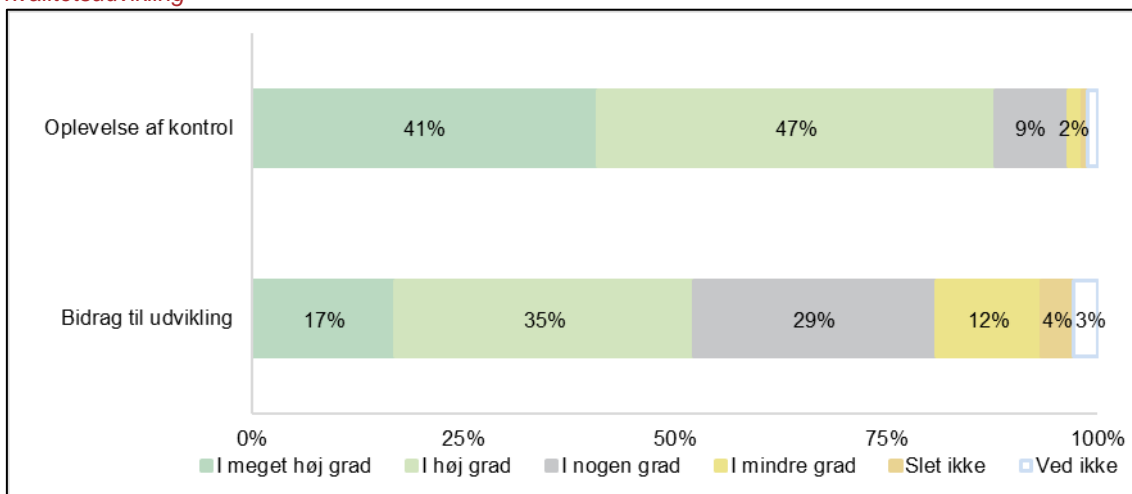
Figur 2: Tilbuddenes oplevelse af i hvor høj grad socialtilsynet kontrollerer kvaliteten og bidrager til kvalitetsudvikling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt tilbud og plejefamilier.

Blandt plejefamilierne er der ligeledes en høj vurdering ift. om socialtilsynene kontrollerer kvaliteten. I alt mener 88 pct. af plejefamilierne at socialtilsynet "i høj" eller "i meget høj grad" kontrollerer kvaliteten. Samtidig er der også på plejefamilieområdet en del, som mener at socialtilsynet "slet ikke" eller "i mindre grad" bidrager til kvalitetsudvikling, svarende til 16 pct. af plejefamilierne.

Figur 3: Plejefamiliernes oplevelse af i hvor høj grad socialtilsynet kontrollerer kvaliteten og bidrager til kvalitetsudvikling

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt tilbud og plejefamilier.

Samlet set kan det konkluderes, at tilbud og plejefamilier i højere grad oplever at socialtilsynene kontrollerer kvaliteten, end de bidrager til udvikling af kvaliteten. Det er Social- og Boligstyrelsens vurdering, at socialtilsynene i højere grad kan bidrage til udvikling af kvaliteten i tilbud og plejefamilier.

3.3 Socialtilsynenes dialogforpligtelse

Ved behandling af ansøgninger om godkendelse, i det driftsorienterede tilsyn og i forbindelse med at der træffes afgørelser, skal socialtilsynet indgå i dialog med tilbud og plejefamilier. Dialogen kan bidrage til at opbygge en gensidig, tillidsfuld og professionel ramme, som giver mulighed for refleksion, og kan dermed danne grundlag for at fastholde og udvikle kvaliteten af tilbud og plejefamilier.

I 2021 udgav Social- og Boligstyrelsen en faglig vejledning til socialtilsynene med en række anbefalinger, som skal understøtte at socialtilsynene omsætter deres dialogforpligtelse ensartet, systematisk og fagligt kompetent. For at følge op på den dialogiske praksis har auditfunktionen undersøgt tilbuds og plejefamiliers oplevelse af socialtilsynenes praksis ift. centrale elementer i den faglige vejledning. I bilag 2 fremgår en oversigt over kerneelementerne i den faglige vejledning og de spørgeskemaspørgsmål, der er blevet stillet til tilbud og plejefamilier vedrørende socialtilsynenes udmøntning af dialogforpligtelsen.

Positive erfaringer med dialogen med socialtilsynene

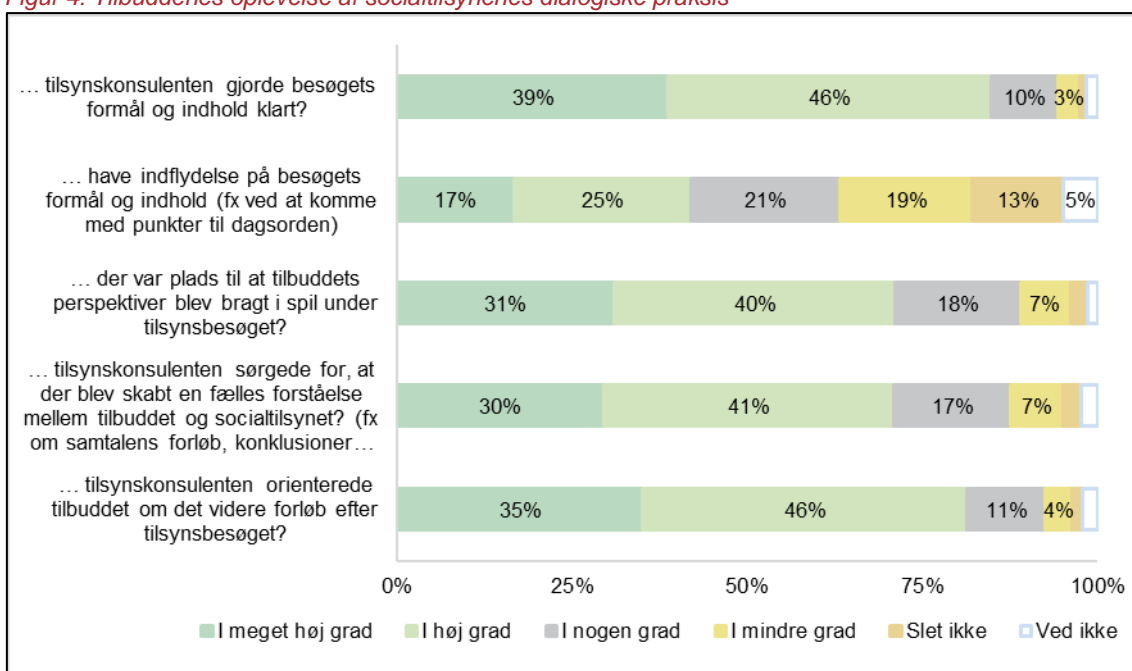
Størstedelen af både tilbud og plejefamilier har generelt set positive erfaringer med socialtilsynenes dialogiske praksis, jf. figur 4 og 5. Dette omfatter:

- 85 pct. af tilbuddene og 81 pct. af plejefamilierne, der angav, at tilsynskonsulenten "i høj grad" eller "i meget høj grad" sikrede, at formålet og indholdet for tilsynsbesøget var tydeligt.
- 71 pct. af tilbuddene og 79 pct. af plejefamilierne, der oplevede, at tilsynskonsulenten "i høj grad" eller "i meget høj grad" sikrede, at der var plads til at deres perspektiver blev bragt i spil under tilsynsbesøget.

- 71 pct. af tilbuddene og 80 pct. af plejefamilierne, der oplevede, at tilsynskonsulenten ”i høj grad” eller ”i meget høj grad” skabte fælles forståelse mellem tilbuddet/plejefamilien og tilsynskonsulenten.
- 81 pct. af tilbuddene og 75 pct. af plejefamilierne, der oplevede, at tilsynskonsulenten ”i høj grad” eller ”i meget høj grad” orienterede om det videre forløb efter tilsynsbesøget.

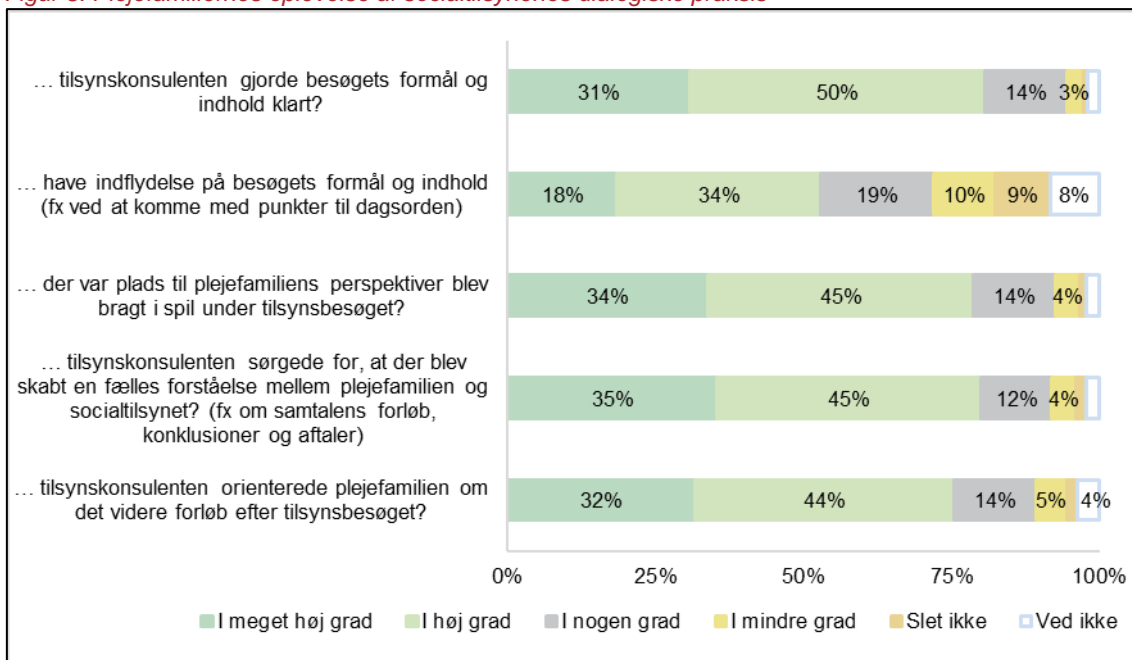
Samtidig viser resultaterne også, at ca. en tredjedel af tilbuddene og en femtedel af plejefamilierne ”slet ikke” eller ”i mindre grad” oplevede at have indflydelse på tilsynsbesøgets formål og indhold. Her kan socialtilsynene udvikle deres dialogiske praksis og i højere grad involvere tilbud og plejefamilier i tilrettelæggelsen af et besøg.

Figur 4: Tilbuddenes oplevelse af socialtilsynenes dialogiske praksis

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt tilbud og plejefamilier.

Figur 5: Plejefamiliernes oplevelse af socialtilsynenes dialogiske praksis

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt tilbud og plejefamilier.

3.4 Socialtilsynenes faglige viden og kompetencer

Socialtilsynene skal kunne udfordre tilbud og plejefamilier på deres pædagogiske tilgang, på deres behandling af borgerne og på deres styringsmæssige forhold. Det kræver, at socialtilsynene har den fornødne viden om målgrupper og faglige tilgange og metoder. I spørgeskemaundersøgelsen er tilbud og plejefamilier blevet spurgt til deres oplevelse af, om tilsynskonsulenterne har den fornødne viden.

Høj vurdering af socialtilsynenes viden om målgrupper samt faglige tilgange og metoder

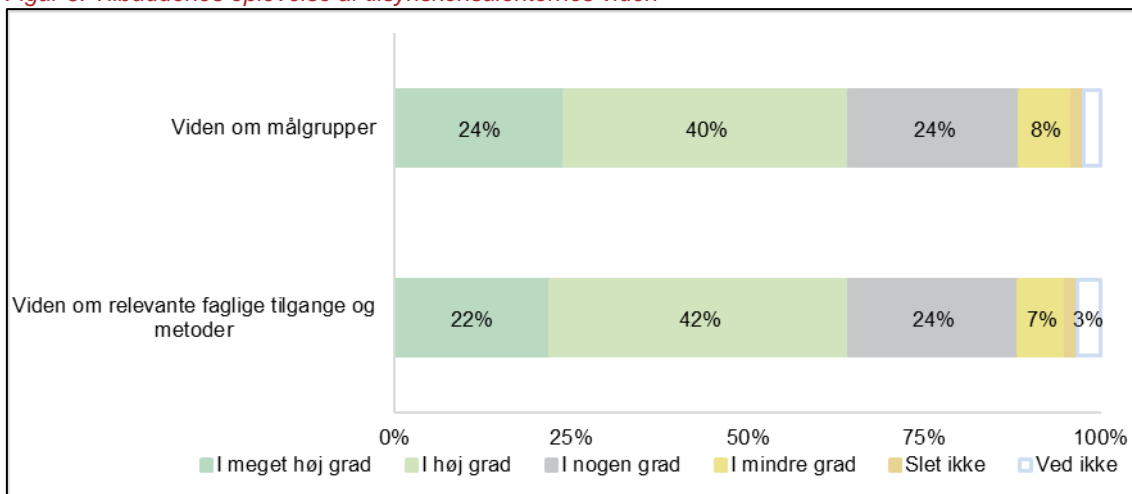
En stor andel af tilbud og plejefamilier oplever, at tilsynskonsulenterne har den fornødne viden om både målgrupper samt faglige tilgange og metoder, jf. figur 6 og 7.

I alt oplever 64 pct. af tilbuddene, at tilsynskonsulenterne i "høj" eller "meget høj grad" har den fornødne viden om målgrupper, mens 76 pct. af plejefamilierne i "høj" eller "meget høj grad" oplever, at tilsynskonsulenterne har den fornødne viden om anbragte børn i plejefamilier.

Desuden oplever 64 pct. af tilbuddene og 75 pct. af plejefamilierne, at tilsynskonsulenterne i "høj" eller "meget høj grad" har den fornødne viden om relevante faglige tilgange og metoder.

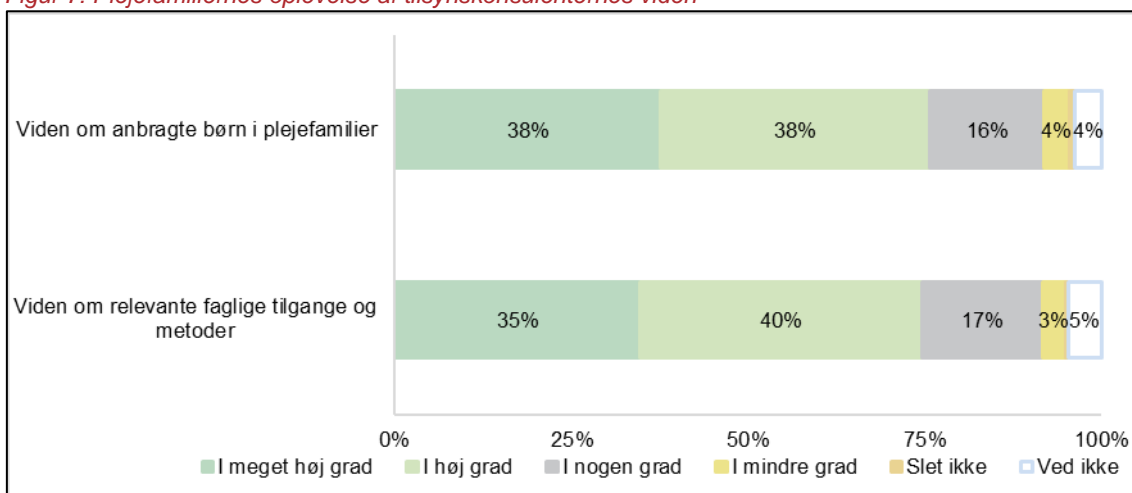
Social- og Boligstyrelsen finder det positivt, at størstedelen af tilbud og plejefamilier generelt har en opfattelse af, at tilsynskonsulenterne har den fornødne viden om målgrupper samt om relevante faglige tilgange og metoder. Social- og Boligstyrelsens auditfunktionen ønsker fortsat at forstærke og understøtte socialtilsynene som vidensorganisationer.

Figur 6: Tilbuddenes oplevelse af tilsynskonsulenternes viden

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt tilbud og plejefamilier.

Figur 7: Plejefamiliernes oplevelse af tilsynskonsulenternes viden

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt tilbud og plejefamilier.

Bilag 1:

Spørgeskemaundersøgelse

Rapporten præsenterer resultater fra Social- og Boligstyrelsens spørgeskemaundersøgelse om socialtilsynenes praksis på tilbuds- og plejefamilieområdet. I dette bilag beskrives den anvendte metode.

Undersøgelsen er sendt til samtlige tilbud og plejefamilier, der ifølge Tilbudsportalen pr. 31.12.2023 var underlagt socialtilsynet, og som samtidig havde korrekte kontaktoplysninger på Tilbudsportalen. Spørgeskemaerne er udsendt primo 2024. Af oversigten nedenfor fremgår det, at svarprocenten blandt tilbud er 72 pct., mens svarprocenten blandt plejefamilier er 50 pct.

Tabel 3: Antal tilbud og plejefamilier i populationen, gennemførte besvarelser og svarprocent

	Population	Antal respondenter, der har modtaget en mail	Antal besvarelser	Svarprocent
Tilbud	1.978	1.942	1.391	72 %
Plejefamilier	5.196	5.136	2.561	50 %

Efter afslutningen af spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført en analyse af hvorvidt svarprocenterne i undersøgelsen stemmer overens med populationens størrelse fordelt på en række udvalgte baggrundsvARIABLE, herunder bl.a. socialtilsyn. Det er vurderingen, at fordelingen af besvarelser i undersøgelsen i tilstrækkelig grad afspejler fordelingen af populationen.

Oversigterne nedenfor viser fordelingen af tilbud (tabel 4) og plejefamilier (tabel 5) i populationen og i undersøgelsen på tværs af socialtilsyn.

Tabel 4: Fordeling af tilbud underlagt socialtilsynet i alt og i undersøgelsen på tværs af socialtilsyn

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden
Population	13 %	25 %	16 %	18 %	29 %
Gennemførte besvarelser	13 %	26 %	17 %	16 %	27 %

Tabel 5: Fordeling af plejefamilier underlagt socialtilsynet i alt og i undersøgelsen på tværs af socialtilsyn

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden
Population	16 %	23 %	27 %	20 %	14 %
Gennemførte besvarelser	16 %	22 %	29 %	20 %	14 %

Bilag 2: Dialogforpligtelse

I nedenstående tabel fremgår en oversigt over de spørgeskemaspørgsmål, der er blevet stillet til plejefamilier og tilbud vedrørende deres udmøntning af dialogforpligtelsen. Spørgsmålene berører centrale elementer af udvalgte kerneelementer i den faglige vejledning til socialtilsynenes dialogforpligtelse.

Figur 8: Operationalisering af kerneelementerne for dialogforpligtelsen

Kernelement 1: Rammesæt dialogen
<ul style="list-style-type: none">• Indikator A: At tilbuddet oplevede, at tilsynskonsulenten gør besøgets formål og indhold klart.• Indikator B: At tilbuddet oplevede, at tilbuddet har indflydelse på besøgets formål og indhold?
Kernelement 2: Skab et dialogisk samtalerum
<ul style="list-style-type: none">• Indikator B: At tilbuddet har indflydelse på besøgets formål og indhold?• Indikator C: At tilbuddet oplevede, at der var plads til at tilbuddets perspektiver blev bragt i spil under tilsynsbesøget?
Kernelement 3: Tag styring på samtalen
<ul style="list-style-type: none">• Kerneelementet bliver ikke afdækket i denne ungesøgelse.
Kernelement 4: Vær nysgerrigt lyttende
<ul style="list-style-type: none">• Indikator C: At tilbuddet oplevede, at der var plads til at tilbuddets perspektiver blev bragt i spil under tilsynsbesøget?
Kernelement 5: Hav fokus på muligheder
<ul style="list-style-type: none">• Kerneelementet bliver ikke afdækket i denne undersøgelse, men bliver berørt i afsnittet om kontrol og udvikling.
Kernelement 6: Arbejd for en fælles forståelse
<ul style="list-style-type: none">• Indikator D: At tilbuddet oplevede, at tilsynskonsulenten sørgede for, at der blev skabt en fælles forståelse mellem tilbud og tilsynskonsulent.• Indikator E: At tilsynskonsulenten orienterede tilbuddet om det videre forløb efter tilsynsbesøget?

Bilag 3: Socialtilsynenes årsrapporter

Nedenfor findes link til hvert af de fem socialtilsyn årsrapporter:

[Socialtilsyn Nord](#)

[Socialtilsyn Midt](#)

[Socialtilsyn Syd](#)

[Socialtilsyn Øst](#)

[Socialtilsyn Hovedstaden](#)

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk

september 2024